

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

FRANCISCI|| XAVERII EPISTOLA-||RVM LIBRI|| QVATVOR||

Francisco <de Javier>

Mogvntiæ, 1600

VD16 J 197

Societati Romam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43721

runt plurimæ. Itaq; vt literarum scientia nō excellant, oro te etiam atq; etiam, vt excellent vtique virtute: quoniam his quidem locis virtus magis, quam doctrina spectatur: quanquam probitas literis ornata scilicet palmam ferat. Etenim Indiæ arces, ac præsidia Lusitanorum viros doctos ferme requirunt. Nos autem Regi Lusitaniæ patrono optimo, & Lusitanis qui in India versantur, plurimum pro summa illorum erga nos beneuolentia, ac liberalitate debemus. Quibus quidem aut nulla ratione, aut hac vna gratiâ pro tantis eorum meritis referre possumus, vt quoniam multis magnisq; negotiis sunt implicati; eorum animos atq; conscientias expediamus, vt explicatam habeant & exploratam rationem salutis suæ. Christus Dominus noster pro sua benignitate ac misericordia, multos, eosq; bonos operarios conducatur in vineam suam, nosq; vbicunq; ei visum erit, si minus in terris, in cælo quidem certe coniungat. Amen. X. Kalendas Iulias. Molacæ.

Societati Romanæ. Epist. IV.

SCRIPSI ad vos Ianuario mense anni superioris, quâ vberes animarû fructus ex his locis percipiatur, quantumq; vel in Lusitanorû, vel in Ethnicorû oppidis propage- tur Christiana religio, idēq; cæteros socios, qui

qui in hisce locis versantur, pro sua quemq; parte facturum arbitror. Ego ex India Iaponiam versus Aprili mense discessi, comitibus duobus è Societate, altero Sacerdote, ministro altero, ac præterea Iaponibus Neophytis tribus, qui post iacta fidei fundamenta in Collegio S. Fidei Christianaq; mysteria satis percepta, baptismo rite expiati humanarum diuinarumq; rerum meditationibus summo studio, parique fructu exercere sese. Nam singulari DEI benignitate adeo ad cœlestis erga se largitatis cognitionē excitati, diuinisque virtutibus cumulati sunt, vt merito nos omnes tot, tantorumque bonorum, quæ DEVS in illos plena vt dicitur cōgessit manu, participes esse cupiamus. Et quoniam apud nos legere & scribere didicerunt, preces ex scripto recitant sane diligenter. Percontanti mihi in quo potissimum genere meditationis reperirēt sensum gustumque pietatis, in Christi cruciatibus, atrocissimaque nece responderunt. Itaq; in hanc lectionem meditationemq; præcipue incumbunt. Quamdiu sunt in spiritualibus exercitationibus versati, tantum inde cœlestis lætitiæ piarumque hausere lacrymarum, vt in multos deinceps menses redundaret. Symboli Apostolici capita, causas cur DEI filius humanitate indutus genus humanum ab interitu vindicarit, cæteraq; Christianæ reli-

religionis mysteria per otium eis tradidimus. Interrogati à me sæpius, quod tandem inter Christiana instituta potissimum ducerent, ac maxime salutare; primas semper detulerunt Confessionis, & Eucharistiæ Sacramentis: Et simul illud adiecerunt neminem sua quidem sententia rationis compotem fore, qui cognitis Christianæ religionis mysteriis, ac legibus, Christi non amplectatur fidem. Vnus ex his Paulus S. Fidei nominatur; hunc ego audiui cum ingemiscens, crebroque suspirans diceret. O vos miseros Iapones, qui pro Diis ea colitis, quæ Deus ad usus effecit humanos. Tum ego quid ita? inquam. & ille, rogas? inquit. An non cecisunt, qui Solem, ac Lunam famulos Christianorum numerant Deos? quid enim aliud illa mundi lumina efficiunt, nisi diem noctemque distinguunt? vt videlicet mortales tanto splendore excitati præpotentem Deum Patrem luminum, Deique filium Iesum Christum & agnoscant & colant. His igitur comitibus pridie Kalendas Iunias anno post Christum natum MDXLIX. perueni Malacam. Vix è naui descenderam cum Lusitanorum mercatorum litteras ex Iaponia accepi, ex quibus agnouì principem quendam Iaponiæ virum fieri velle Christianum. Itaque legatos ab eo ad Prætorem Indiæ missos cum mandatis, vt aliquot nostræ Societatis ho-

*Iudicium
Iaponū de
sacramen-
tis confes-
sionis & Eu-
charistiæ.*

mines postularent Christianæ legis magistros. In iisdem literis illud quoque erat scriptū, in quodam Iaponiæ oppido mercatores Lusitanos iussu regis in hospitium Dæmonibus infestum, ac propterea desertum esse deductos. Ibi cum ignari totius rei Lusitani lacinia retraherentur, & cōuersi nihil omnino cernerent, attonitos, quid tandem id esset requisisse. Nocte autem quadam, cum famulus spectro nescio quo exterritus exclamasset, eo clamore reliquos excitatos arripuisse arma aliud quippiam esse existimātes: quibus tumultus causam requirentibus respondisse puerum, se nocturno spectro percussum inclamasse. Inde famulum illum cōplures disposuisse cruces in ædibus, & spectra illa euanuisse: denique incolas enuntiasse Lusitanis, in tectis illis Diabolos habitare, & simul quæsisse, quo tandem remedio fugarentur; tum respondisse Lusitanos, nullū remedium cruce præsentius inueniri. Itaq; posteaquam eam domum Lusitani crucibus in vestibulo positis munierint, exemplum incolis secutis, ante domos passim excitatas cruces. Adhæc nunciabatur, in Iaponia latissimum Euangelio patere campum: gentē enim prudentem esse, atque ingeniosam, rationi obtemperantem, discendique percupidam. Quocirca in spem venio (nisi nostra peccata impediunt, quo minus nostra Deus opera

*Crucibus ob
sectis infe-
sta domus à
Diabolis li-
beratur.*

opera vti velit) non paucos ex omni Iaponia ad Christi fidem accessuros. His ego nuntiis etsi vehementer excitatus, tamen vtrum eò me conferrem, nec ne, diu mecum, multumque cogitavi. Verum vbi certis indiciis Iaponicam profectioem è gloria, & voluntate diuina esse perspexi, si hoc iter omitterem, nec ego viderer mihi longe Ethnicis Iaponibus deterior. Humanæ salutis hostis profectioem nostram summa ope impedire conatus est. Cur tantopere à nobis sibi metuat nescio, sed aliquid profecto est. Proficiscentes in Iaponiam supellectilem ad sacrum faciendum necessariam nobiscum deferemus. Proximo anno (nisi DEO secus videbitur) quæcunq; illic gesta erunt, faciam vt sciatis.

Simul atque Iaponiam attigerimus, certum est nobis Regem ipsum Iaponiæ rectè adire, eique fidenter mandata, quæ à Iesu Christo Regum Rege habemus, exponere. Imus spei diuinæq; fiduciæ pleni, confidimusque nos DEO duce de eius hostibus triumphaturos. Neq; vero certamen cum Iaponiæ literatis reformidamus. Quid enim boni nosse potest, qui DEVM Christumque eius filium ignorat? qui autem nihil spectat aliud, nisi diuinam gratiam, Euangelij prædicationem, animorum salutem, quid tandem recuset, aut pertimescat? si enim versabimur non modo in terris barbarorum, verum etiam in Dæmo-

num regno; tamen nulla neq; barbaria, neq;
Dæmonum rabies quicquam nocere nobis
poterit, nisi permisso, concessuque præpo-
tentis DEI. Vnum omnino timemus, ne
DEVM ipsum offendamus, cuius offensio-
nem si vitauerimus, exploratam de nostris
hostibus victoriam nobis illo propitio, pol-
licemur. Et quoniam DEVS ad suum obse-
quium, & peccatorum fugam satis auxiliij
tribuit omnibus, speramus fore, vt pro sua
benignitate nobis non deneget. Quippe in
eo res vertitur, vtrum recte vtamur, an abu-
tamur diuinis beneficiis. Itaque magna nos
spes tenet, Ecclesiæ matris nostræ, eiusdem-
que Christi sponsæ, ac speciatim nostræ So-
cietatis, eiusq; studiosorum preces, hoc no-
bis impetraturas, vt DEI beneficiis, vti par
est, ad diuinam gloriam vtamur. Illud nos
magnopere delectat, quod DEVS nostri
itineris consilium ac propositum intuetur,
videtque nihil nos spectare aliud, nisi vt a-
nimæ ad DEI similitudinem effectæ con-
ditorem agnoscant suum: eiq; diuinum ho-
norem cultumq; tribuant, & simul vt Chri-
stianæ religionis fines longe lateque profe-
rantur. Itaque non dubitamus, quin itineris
conatusque nostri euentus felix, lætusque
sit futurus. Duo sunt, quæ maximam nobis
spem afferunt Satane impedimenta perrum-
pendi: præclari consilij conscientia & prou-
dentia

dentia diuina, cuius nutu nō homines modo reguntur, sed etiā Dæmone. Satanas quip- penisi facta à DEO potestate, Iobo quicquā detrimenti inferre nō potuit. Video autē nobis nō solum labores plurimos ac maximos, sed etiam perspicua mortis pericula in ipso itinere subeunda.

Iaponicum iter sane periculosum est, tū *Iaponicum iter periculofum.* ob piratarum ac syrtium multitudinem, tū vero ob magnitudinem tempestatum, quæ tam atroces existunt, vt præclare agatur cum iis, qui Iaponiam petunt, si tertia quæque duntaxat nauis intereat. Ac mihi quidem sæpe venit in mentem vereri, ne nostræ Societatis homines doctrina exculti, si in hæc loca *Sui Gillo-ria.* venerint, plenum temeritatis negotium putent, quod videatur tentari DEVS, tam aper- tis periculis adeundis, quibus tot depereant naues. Verum vt me collegi, vereri desino, quippe cum Societatis nostræ literis litera- tisq; inhabitantem Domini spiritum mode- raturū esse confidam. Alioquin literæ haud paulo plus detrimenti afferrent, quam com- modi. Equidem illud semper fere proposi- tum habeo, quod ex optimo parente nostro Ignatio sapius audiui, nostræ Societatis ho- minibus omni ope, atque opera enitendum esse, vt se ipsi vincant, timoresque depellant omnes, qui impedimēto effesolent, quò mi- nus spem omnē reponant in vno DEO. Et si

enim spes, & fiducia diuina ad Dei arbitrium tribuitur hominibus, plerunque tamen impertitur iis, qui se ipsi omni ratione superare conantur. Etenim vt multum interest inter eos, qui rebus necessariis instructi Deo confidunt, & eos, qui cōfisi eodem, Christi imitandi studio, spoliāt se rebus etiam necessariis, ita qui spem habent in Deo extra mortis periculum, multum differunt ab iis, qui Dei præsidio freti diuinæ gloriæ causa sponte capitis discrimen subeunt, quod vtique vitare possint, si velint. Ego vero sic censeo, qui in perpetuis vitæ periculis vnus Dei causa versentur, his breui vitam acerbam fore sic, vt mori expetant, vt cum Deo viuant, & regnēt semper in cœlo. Hæc enim quæ dicitur vita, nihil est, nisi perpetua quædam mors, & exilium à cœlesti felicitate, ad quam procreati, nati que sumus.

Vita hæc exilium à cœlesti felicitate.

Abstinentia ciborū.

Iapones comites mei sic mihi denuntiant fore, vt Bonzij (hi sunt in Iaponia sacrorum antistites) offendantur, si nos viderint carne aut piscibus vesci. Proinde nobis fixum, ac decretū est, citius perpetuam inedia perpeti, quam cuiusquam incurrere offensionem. Iidem magnam in Iaponia Bonziorum multitudinem esse narrant, eorumque maximā apud omnes ordines autoritatē. Quod ego idcirco adieci, vt intelligatis, quanto opere vestra, Societatisque vniuersæ deprecati-

one

one egeamus, quibus tales aduersarij sint parati. Malaca soluemus ipso S. Ioannis Baptistæ natali die. Sinas ita præteruehemur, ut nusquam portum, terramue capiamus. Absunt Sinæ à Iaponia millia passuum ad DC. Confirmat gubernator nauis, nos Augusto fere medio in Iaponiam peruenturos. Illinc de terræ conditionibus, de gentis ingeniis, moribus, institutis, de erroribus, in quibus versantur, de literarum monumentis, quibus vtuntur, de disciplinis, atque exercitationibus, quæ in Gymnasiis vigēt, ad vos quæ accuratissime scribam. Interim illud me valde delectat, quod ex Paulo S. Fidei nostro comite accepi; In eius patria cœnobium esse sane frequens Bonziorum, qui certis meditationib⁹ exerceantur. Quippe cœnobij Præses (is doctrina cæteris præstat) domesticis omnibus vnum in locum conuocatis, ad eos quasi concionem habet, tum certam cuique per horam commentandi materiam proponit. Exempli causa. Cū extremo iam spiritu mors vocē intercludit, si tum animæ ex corpore discedēti loquēdi facultas detur, quib⁹ eādem verbis in illo digressu corp⁹ alloquat⁹ suū. Itemq; si quis existat ab inferis reuocat⁹ in vitā, quidnā cæteris videatur esse dictur⁹. Exacto deinde meditādi spatio, rationē meditationis reposcit à singulis, quē boni q̄ppia pferre videt, collaudat, quem sec⁹, obiurgat.

L 4 Eosdem

*Bonziorū
meditationes.*

Eosdem Bonzios ait quintodecimo quoque die sermonem ad populum habere, frequēti sane ac secunda concione. Namque inter dicendum atrocissimos inferorum cruciatus in tabula depictos ostentare: horrendaque illa specie fanum cum populi vniuersi, tum vero mulierum plangore ac lamentatione compleri. Hæc, vt dixi, Paulus mihi narravit, qui rogatus ecquam ex concionibus illis sententiam memoria teneret, hanc vnam respondit, improbum hominem esse Diabolo ipso capitaliorem: quod ille complura scelera, vt furtum, periurium, & alia eiusdem modi per consceleratos viros, ac fœminas committat, quæ per se ipse nō posset. Idem mihi confirmavit gentem vniuersam esse sciendi auidissimam. Vbi explorati aliquid habeo, ad vos perscribam vberius. DEVS nos in cœlesti patria iungat. Nam in huius vitæ exilio an vnquam nos reuisuri simus, ignoro. Veruntamen ea vis est obediētiae, vt facile ea quoque efficiat, quæ perdifficilia videantur. X. Kalendas Iulias. M. D. XLIX. Malaca.

*Improbica-
pitiores i-
pso Diabolo.*

Societati Goam. Epist. V.

Gratia & caritas D.N. Iesu Christi, sit nobiscum semper. Amen.

DE nostro Malacensi itinere post nostrum ex India discessum, deque rebus
Malacæ